

Motion till riksdagen 2006/07:Ub334

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100).
2. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:871) om ändring i skollagen (1985:1100).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en ny myndighet för vuxnas lärande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler högskoleplatser.
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2007 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av i motionen redovisad uppställning.

Utg.omr. 16 Anslag	Utbildning och universitetsforskning	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
25:1	Statens skolverk	356 926	-50 000
25:2	Myndigheten för skolutveckling	95 711	-4 150
25:3	Utveckling av skolväsende, förskole- verksamhet och skolbarnsomsorg	1 138 511	-491 000
25:11	Nationellt centrum för flexibelt lärande	100 917	-50 459
25:13	Myndigheten för kvalificerad yrkes- utbildning	25 927	-12 964
25:14	Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	1 139 596	-569 798
25:15	Valideringsdelegationen	18 499	-9 250
25:70	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	417 635	532 500
25:81	Nytt anslag. Myndigheten för vuxnas lärande		646 621
25:82	Nytt anslag. Bidrag till vissa organisa- tioner för uppsökande verksamhet		49 700
25:83	Nytt anslag. Statligt stöd för utbildning av vuxna		1 820 000
25:84	Nytt anslag. Bidrag till lärcentrum		300 000
25:85	Nytt anslag. Feministiskt självförsvar		1 670

Fel! Okänt namn på

Summa

2 162 870

Bidrag till förskolor m.m.

Regeringen föreslår vissa förändringar i skollagen vad gäller kommunens bidrag till enskilda förskolor, som en följd av att riksdagen har beslutat att införa etableringsfrihet för enskilda förskolor fr.o.m. 1 juli 2006. Vänsterpartiet föreslår i motion Utveckling av förskolan (2006/07:Ub256) att kommunen återfår rätten att besluta om bidrag till enskilda förskolor, vilket gör att det inte behövs ytterligare ändringar av skollagen enligt regeringens förslag. I samma förslag till ändring av skollagen ingår också förändringar av bidragen till internationella skolor.

Vi finner det inte vara nödvändigt att redan nu göra denna ändring utan det kan anstå till den nya skollag som regeringen har aviserat. Riksdagen bör avslå regeringens förslag till ändring av skollagen.

Förändring av gymnasieskolan

Regeringen föreslår att de förändringar av gymnasieskolan som riksdagen har beslutat ska gälla fr.o.m. 1 juli 2007 ska återkallas genom en ändring av lagen (2004:871) om ändring i skollagen (1985:1100). Det gäller bl.a. införandet av ämnesbetyg, gymnasiearbete och historia som kärnamne. Vi anser att detta är förändringar som skulle bidra att höja kvaliteten inom gymnasieskolan. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag.

Nationella prov och inspektioner

Regeringen föreslår att 50 000 tkr överförs till Skolverket från anslag 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ”avseende nationella prov”, som inte förklaras närmare. Alldeles oavsett vad som avses med ”avseende nationella prov” finns det ingen anledning att satsa några pengar på detta ändamål. Regeringen höjer vidare anslaget till Skolverket med totalt 150 000 tkr 2009 för att förstärka utbildningsinspektionen. Denna förändring påbörjas 2008.

Skolverkets nuvarande målsättning är att alla kommuner och skolor ska inspekteras vart sjätte år – och nuvarande inspektionstakt ligger helt i nivå med denna målsättning. Enligt Ekonomistyrningsverket fungerar dessutom inspektionerna väl och uppfyller sitt syfte. Inspektionerna har positiva effekter på skolornas och kommunernas utvecklingsarbete. Det finns därför ingen anledning att utöka dessa inspektioner. För att nå bättre måluppfyllelse vore lämpligare åtgärder att skärpa kraven på de fristående skolorna. Dessutom har riksdagen redan gett Skolverket fler sanktionsmöjligheter.

Utredning av betyg m.m

Det nya betygssystem som regeringen har aviserat föranleder den att höja anslag 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg med 121 miljoner kr 2007 för att utreda detta. Eftersom Vänsterpartiet inte ser något behov av betyg i tidigare år och i fler grader – utan föreslår i motion För en likvärdig skola (2006/07:Ub309) att betygen avskaffas – finns det ej heller behov av en sådan utredning.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ålägger skolan att stoppa mobbning, vilket förutsätter att skolan använder metoder som har effekt. Dessa metoder torde därför ha förankring i vetenskap och beprövad erfarenhet. Vi förutsätter också att Skolverket, Myndigheten för skolutveckling och Elevombudsmannen både granskar skolornas arbete mot mobbning och bistår dem i utvecklingen av detta arbete. Vi avvisar därför förslaget i budgetpropositionen om att satsa 10 000 tkr under anslag 25:3 för implementering av vissa åtgärdsprogram.

Det är bra att regeringen har insett behovet av satsningar för att motverka segregationen inom skolan och fullföljer de tidigare beslutade resursförstärkningarna till skolor i segregerade områden. Detsamma gäller andra beslut som har fattats tidigare, bl.a. satsningar på studie- och yrkesvägledningen, gymnasieskolans yrkesutbildningar samt ett förbättrat förebyggande arbete för att stärka ungas hälsa.

Lärares fortbildning och forskning

Vad gäller förslaget om fortbildning och forskning för lärare är vi i princip positiva till denna ambition, men vi anser att det är universitet och högskolor som ska ha ansvar för detta och att pengarna ska fördelas till denna sektor. Därför minskar vi anslaget med 350 miljoner kronor från 2007. Med anledning av propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) kommer också Utbildningsvetenskapliga kommittén vid Vetenskapsrådet att tillföras 10 miljoner kronor 2008 för att ge yrkesverksamma lärare möjlighet till forskarutbildning och stärka samverkan mellan skola och högskola i forskningsfrågor.

Vi har också andra förslag för att förstärka forskningen med anknytning till lärarutbildningen och läraryrket. Vi menar att all lärarutbildning ska ge behörighet till forskarutbildning och föreslår därför i en särskild motion att vissa examina inom lärarutbildningen ska förlängas för att hamna på avancerad nivå enligt Bologna-modellen och därmed ge behörighet till forskarutbildningen.

I en annan motion föreslår vi vissa skärpningar av Utbildningsvetenskapliga kommitténs verksamhet samt att det måste utredas hur den utbildningsvetenskapliga forskningen ska organiseras och finansieras i framtiden – inte

Fel! Okänt namn på

minst hur kommunernas och andra skolhuvudmäns delaktighet i och ansvar för denna forskning ska förstärkas.

Vi vill öka antalet disputerade lärare inom högskolan och säkerställa att de har möjlighet att bedriva egen forskning, och behoven av detta är särskilt stort inom lärarutbildningen. Tillsammans så innebär dessa åtgärder att lärarutbildningen får en starkare forskningsanknytning, fler lärare får möjlighet till forskarutbildning och en ökad forskning som har direkt relevans för skolan.

Vi har samma inställning till regeringens förslag att 60 000 tkr ska gå till fortbildning av obehöriga lärare. Det är en bra ambition, men vi anser att högskolan ska ha ansvar för lärarutbildning. Totalt minskar vi därför utgifterna under anslag 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg med 491 000 tkr år 2007.

Mer personal i förskolan och grundskolan

För att skapa en likvärdig skola och ge alla barn och ungdomar kunskaper och en bra utbildning gör vi en satsning på att anställa fler i förskolan och grundskolan och ökar därför statsbidraget till kommunerna i enlighet med vår budgetmotion (2006/07:Fi245).

Frukost i grundskolan

I motion För en likvärdig skola (2006/07:Ub309) föreslår vi att alla grundskolor blir skyldiga att servera frukost fr.o.m. 2008 och ökar därför också statens bidrag till kommunerna med 814 000 tkr årligen. Detta tas upp i motion Utgiftsområde 25 (2006/07:Fi258).

Feministiskt självförsvar

De medel som avsattes 2002 för att stärka flickors självförtroende gick i mycket liten utsträckning till projekt som innefattade feministiskt självförsvar trots att det var ett av huvudsyftena. Vi avsätter därför totalt 5 000 tkr för att stärka arbetet med feministiskt självförsvar ute på skolorna, varav 1 670 tkr 2007.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen har hittills haft en självklar ställning i utbildningssystemet. För att ge alla människor möjlighet till de grundläggande kunskaper som

behövs för arbets- och samhällsliv samt för fortsatta studier är det därför av vikt att alla har tillgång till utbildning oavsett ålder. Regeringens förslag att minska det statliga bidraget till den kommunala vuxenutbildningen med 600 000 tkr är ett stort steg bort från principen om allas rätt till utbildning och vi tillbakavisar därför detta förslag. Vi anser också att det, enligt tidigare riksdagsbeslut, ska fortsätta att vara ett riktat statsbidrag t.o.m. 2008 för att ge möjlighet att utreda frågan om den framtida vuxenutbildningen. Därför för vi över medel från utgiftsområde 25 till utgiftsområde 16, vilket även framgår av motion Utgiftsområde 25 (2006/07:Fi258).

I samband med Kunskapslyftet inrättades ett bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet för att de skulle kunna bedriva vägledning, rekrytering och kortare utbildningar. Bland de organisationer som får bidrag finns bl.a. LO, TCO, SACO och Handikappförbundens Riksförbund. Dessa organisationer har en bred förankring i samhället och kan nå människor som annars inte skulle utbilda sig. Vi föreslår, till skillnad från regeringen, att detta bidrag ska fortsätta att finnas som ett särskilt anslag under utgiftsområde 16.

Ny myndighet för vuxnas lärande

Nationellt centrum för flexibelt lärande (anslag 25:11) bör 1 juli 2007 slås samman med Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning (25:13 och 25:14), Valideringsdelegationen (25:15), som upphör 2008, samt den del av Myndigheten för skolutveckling (25:2) som ansvarar för vuxenutbildningen i en myndighet för vuxnas lärande enligt förslag i betänkandet Vuxnas lärande En ny myndighet (SOU 2006:38). I betänkandet föreslås dessutom att den del av Skolverkets verksamhet som rör vuxenutbildningen ska överföras till den nya myndigheten.

Vi anser dock, bl.a. efter att ha diskuterat med Skolverket, att Skolverket bör ha ett fortsatt helhetsansvar för utbildningsinspektion m.m. Detta är ett led i utvecklingen av den eftergymnasiala utbildningen mot en tydligare struktur – en fråga som vi har tagit initiativ till och drivit under den senaste mandatperioden. Det genomförs dessutom för närvarande en utredning av själva utbildningarna. Vänsterpartiet förslår därför att denna nya myndighet för vuxnas lärande påbörjar sin verksamhet 1 juli 2007 och att verksamheten i de ovan nämnda myndigheterna, och de därtill hörande anslagen, förs över till den nya myndigheten fr.o.m. samma datum. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Lärcentrum

För att förtydliga statens ansvar för att tillhandahålla en fungerande infrastruktur för studie på distans föreslår vi i motion Finansiering av kommunala lärcentrum (2006/07:Ub265) att staten övertar ansvaret för finansieringen av

Fel! Okänt namn på

kommunala lärcentrum, vilket beräknas medföra ökade kostnader med 300 000 tkr årligen fr.o.m. 2007.

Fler högskoleplatser

Regeringen föreslår att den ökning av antalet högskoleplatser 2007, som beslutades i budgetpropositionen för 2006 ska dras in (förutom de nya platserna på läkar- och tandläkarutbildningen) och omfördelar 120 000 tkr inom anslag 25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. Vi anser att dessa platser behövs vid högskolan, inte minst med anledning av vårt förslag i motionen om förlängning av vissa examina vid lärarutbildningen (2006/07:Ub264). Vi föreslår att pengarna kvarstår under anslag 25:70 för att senare fördelas på respektive högskolas anslag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Samtidigt föreslår vi en ökning av detta anslag för att förstärka kvaliteten vid högskolan genom att förstärka forskningsanknytningen vid grundutbildningen. För att uppnå detta anser vi att fler lärare vid högskolan måste få möjlighet att bedriva egen forskning, för att kunna förmedla ett vetenskapligt förhållningssätt och de senaste forskningsresultaten till studenterna. Därför föreslår vi ökade anslag till grundutbildningen för att anställa fler lektorer. Vår ambition är att alla högskolelektorer ska ges möjlighet, inom ramen för sin anställning, till egen forskning med 25 % vid mandatperiodens slut. Satsningen inleds 2007 med en anslagsökning på 332 500 tkr, vilket ökar till 1 330 000 tkr/år när målet har nåtts vid mandatperiodens slut 2010. Dessa pengar ska fördelas på universitet och högskolor men redovisas nu under anslag 25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.

Det ställer givetvis också krav på ökade forskningsanslag. Vi ställer oss därför bakom regeringens förslag till höjning av de fasta forskningsanslagen, vilket behövs för att finansiera den forskning som ska bedrivas på 25 %. Detta förslag innebär samtidigt att andelen disputerade lärare vid högskolan ökar med drygt 2,5 procentenheter till 56,7 %. Vi anser att det behövs ännu fler disputerade lärare och där en rimlig målsättning bör vara att alla högskolor har en andel av minst 50 % disputerade lärare och att genomsnittet för samtliga högskolor ska vara minst 60 %.

Därför föreslår vi att lärosätenas resurser till forskning och forskarutbildning ökar ytterligare med 200 000 tkr år 2007, 300 000 tkr 2008 och 400 000 tkr 2009. Vid fördelning av dessa medel bör tas särskild hänsyn till att forskningsanknytningen vid lärarutbildningen behöver förstärkas med fler disputerade lärare och mer resurser till forskning. Sammantaget innebär våra förslag 532 500 tkr i ökade utgifter år 2007 i förhållande till regeringens förslag under anslag 25:70.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 26 oktober 2006

Lars Ohly (v)

Marie Engström (v)

Elina Linna (v)

Kent Persson (v)

Rossana Dinamarca (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Peter Pedersen (v)

Alice Åström (v)